

เอกสารประกอบการเรียนรู้

บททวนบทเรียนการเรียนรู้ช่วงภาคฤดูร้อน

วิชา ภาษาไทย

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่องที่ 1 : โวหาร

ให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองจากสื่อการเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ต

ทำแบบฝึกหัดเรื่อง ประเภทของโวหาร

เรื่องที่ 2 : เครื่องหมายวรรคตอน

ให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองจากหนังสือภาษาพาที ป.5 บทที่ 2

ทำแบบฝึกหัดเรื่อง รูป และ ชื่อเครื่องหมายวรรคตอน และการใช้เครื่องหมายวรรคตอนในประโยค

*****หมายเหตุ เอกสารและแบบฝึกหัดต่าง ๆ จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาความรู้ของผู้เรียน ไม่ได้ใช้เพื่อการซื้อขาย**

เรียนรู้ เรื่อง โวหาร

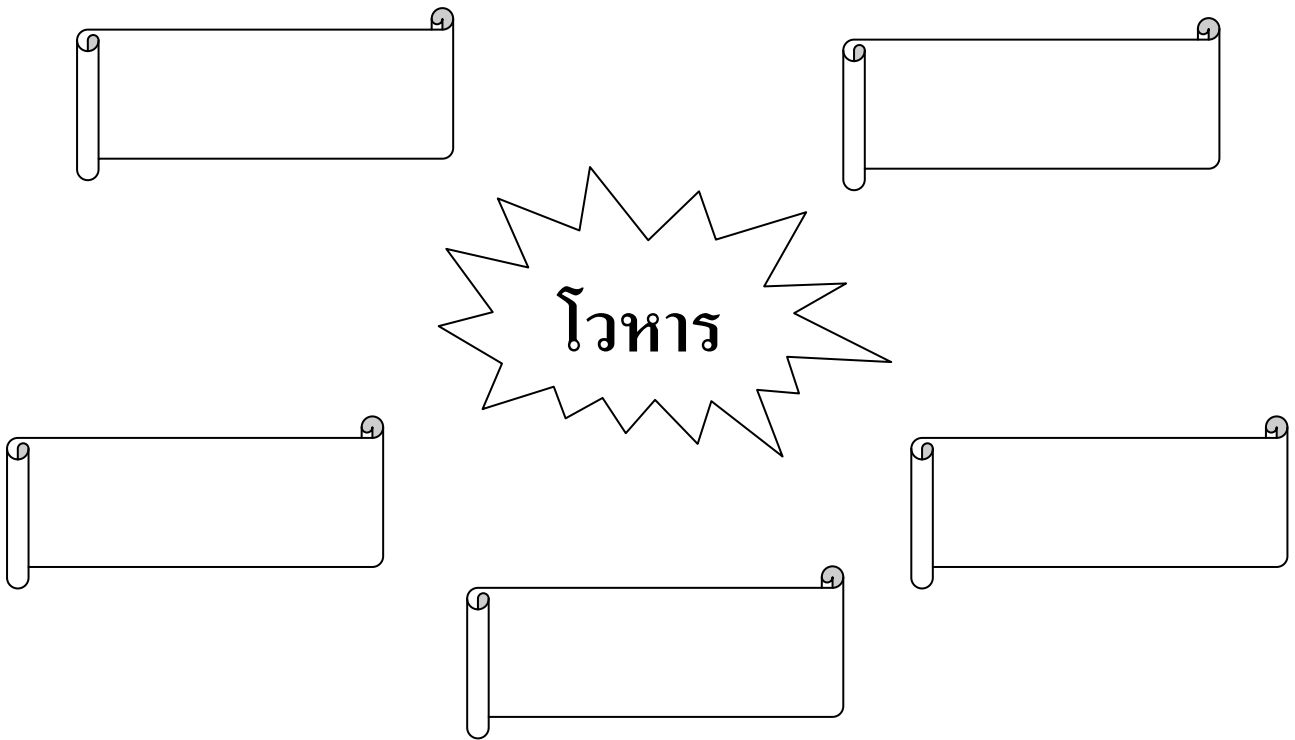
โวหาร หมายถึง ถ้อยคำที่ใช้ในการสื่อสารที่เรียบเรียงเป็นอย่างดี มีวิธีการ มีชั้นเชิงและมีศิลปะ เพื่อสื่อให้ผู้รับสารรับสารได้อย่างแจ่มแจ้ง ชัดเจนและลึกซึ้ง รับสารได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร โวหารอาจจำแนก ตามลักษณะ ของข้อความหรือเนื้อหาเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ ดังนี้

- 1. บรรยายโวหาร** คือ โวหารที่ใช้บอกกล่าว เล่าเรื่อง อธิบาย หรือบรรยายเรื่องราว เหตุการณ์ ตลอดจนความรู้ต่าง ๆ อย่างละเอียด เป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน โดยชี้ให้เห็นถึงสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ สาเหตุที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ สภาพแวดล้อม บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่เกิดจากเหตุการณ์นั้น เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจเนื้อหา สาระอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน เนื้อหา ที่บรรยายอาจเป็นเรื่องที่สมมุติหรือเรื่องจริงก็ได้
- 2. พรรณนาโวหาร** คือโวหารที่ใช้กล่าวถึงเรื่องราว สถานที่ บุคคล สิ่งของ หรืออารมณ์อย่างละเอียด สอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกลงไปเพื่อโน้มน้าวใจ ให้ผู้รับสารเกิดภาพพจน์ เกิดอารมณ์คล้อยตามไปด้วย ใช้ในการพูดโน้มน้าว อารมณ์ของผู้ฟัง หรือเขียนสวดดี ชมเมือง ชมความงามของบุคคล สถานที่และแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ เป็นต้น
- 3. อุปมาโวหาร** กล่าวเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจความหมาย อารมณ์ความรู้สึก หรือเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น การเปรียบเทียบอาจเปรียบเทียบความเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน เปรียบเทียบความขัดแย้ง หรือลักษณะตรงกันข้าม หรือเปรียบเทียบโดยให้ผู้รับสารโยง ความคิดหนึ่ง ไปสู่ อีกความคิดหนึ่ง โดยอาจกล่าวลอย ๆ หรืออาจใช้คำแสดงการเปรียบเทียบ ซึ่งมีอยู่หลากหลาย เช่น เหมือน เสมือน คล้าย ดูด ดั่ง คั่ง ดูดั่ง ราว ดูราว ปาน เพียง ประหนึ่ง เฉก ฯลฯ

4. **สาธกโวหาร** คือ โวหารที่มุ่งให้ความชัดเจน โดยการยกตัวอย่างหรือเรื่องราวประกอบการอธิบาย เนื้อหาสาระ เพื่อสนับสนุน ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ให้นักแน่น สมเหตุสมผล ทำให้ผู้รับสารเข้าใจเนื้อหา สาระในสิ่งที่พูด หรือเขียนอย่างแจ่มแจ้ง ชัดเจน คุณสมจริง หรือน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น ตัวอย่างหรือเรื่องราว ที่ยกขึ้นประกอบอาจเป็นเรื่องสั้น ๆ หรือเรื่องราว ยาว ๆ ก็ได้ตามความเหมาะสม

5. **เทศนาโวหาร** คือ โวหารที่มุ่งโน้มน้าวใจให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม เป็นการกล่าวในเชิงอบรม แนะนำสั่งสอน เสนอทัศนะ ชี้แนะ หรือโน้มน้าว ชักจูงใจโดยยกเหตุผล ตัวอย่าง หลักฐาน ข้อมูล ข้อเท็จจริง สุภาษิต คติธรรมและศีลธรรมต่าง ๆ มาแสดงเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่กระจ่างจนยอมรับเชื่อถือมีความเห็น คล้อยตาม และปฏิบัติตาม โวหารประเภทนี้มักใช้ ในการให้โอวาท อบรมสั่งสอน อธิบายหลักธรรม และคำชี้แจงเหตุผล ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การเสนอทัศนะ เป็นต้น

คำชี้แจง : เขียนประเภทของโวหารว่ามีอะไรบ้าง

เขียนชื่อโวหารให้ตรงกับลักษณะหรือความหมายที่กำหนดมาให้

1.คือ การอธิบาย บอกเล่าเรื่องราว
2.คือ สอดแทรกอารมณ์ ความรู้สึก ทำให้เห็นภาพ
3.คือ การสั่งสอน
4.คือ การยกตัวอย่าง
5.คือ การเปรียบเทียบ

ข้อความแต่ละข้อ ใช้โวหารประเภทใด

1. ปลาหนักสามสิบกิโลกระแทกผิวน้ำเสียงดัง มันหงายท้องขึ้นมาอยู่ครู่หนึ่งก่อนพลิกกลับ แล้วผลุบหายลงสู่ใต้น้ำ
ตอบ.....

2. รถยนต์คันหนึ่งเลี้ยวจากถนนใหญ่เข้ามาในซอยและจอดอยู่ใกล้ปากทางหลายนาที
ตอบ.....

3. วัดโบราณแต่ละกลุ่มๆ อยู่ในบรรยากาศที่ขมุกขมัว พระวิหารหลวงคู่สง่าสงบบทิมทาบด้วยม่านฝนอยู่นั่นนาน
ตอบ.....

4. สุจริตคือเกราะบัง ศาสตร์พ้อง
ปัญญาประคองค้ำ อาวุธ
ตอบ.....

5. ถ้าหากว่าต่อไปผู้คนขาดศีลธรรม ขาดความกตัญญูรู้คุณบิดามารดาครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณทั้งหลายมากขึ้นกว่านี้ บ้านเมืองจะเกิดความเดือดร้อน เพราะคนชั่วมากกว่าคนดี ถ้าคนเราละทิ้งประเพณีที่ดีงามมาแต่ยุคโบราณ บ้านก็จะไม่เป็นบ้าน เมืองก็จะไม่เป็นเมือง
ตอบ.....

6. พระเพทราชาหรือพระเจ้าเสือไม่เป็นผู้ยิ่งใหญ่ทางอำนาจวาสนา ท่านได้สร้างอำนาจขึ้นมาด้วยความฉลาดเฉียบแหลมด้วยเล่ห์เหลี่ยมกุศโลบายนานาประการ ด้วยความสามารถในการทาร์ฐประหารแย่งราชสมบัติทางทายาทโดยชอบธรรมของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ถืออำนาจเต็มเปี่ยมอยู่ในมือ การกระทำดังกล่าวเป็นตัวอย่างแห่งความยิ่งใหญ่ทางการเมืองแท้ คือ ไม่ต้องนึกถึงศีลธรรมหรือความผูกพันทางจิตใจ ฆ่าได้ไม่เฉพาะแต่ศัตรู และมิตรก็ฆ่าได้ ถ้ามิตรนั้นไม่มีประโยชน์อะไรต่อไปอีก
ตอบ.....

7. ภูเขาไฟฟูจิเป็นภูเขาศักดิ์สิทธิ์ที่สุดในประเทศญี่ปุ่นมาหลายศตวรรษแล้ว แต่แรกภูเขานี้เป็นที่เคารพบูชา ของชนพื้นเมืองเผ่าไอนุ ซึ่งปัจจุบันยังอยู่ตามหุบเกาะฮอกไกโด ซึ่งเป็นเกาะใหญ่ ที่อยู่เหนือสุด ชาวไอนุขนานนามภูเขานี้ตามชื่อเทพธิดา “ฟูจิ” (fuchi) ผู้เป็นเทพธิดาแห่งอัคคี ชาวญี่ปุ่นยังคงนับถือภูเขาไฟฟูจิเรื่อยมาและเรียกชื่อตามที่พวกไอนุตั้งไว้

ตอบ.....

8. “...เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้านการรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางการ ออกเสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีการใช้ หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยคนับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สามคือ ความร่ำรวยในคำของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้...” “...ในปัจจุบันนี้ปรากฏว่า ได้มีการใช้ถ้อยคำออกจะฟุ่มเฟือยและไม่ตรงกับความจริง อยู่เนือง ๆ ทั้งการออกเสียงก็ไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี ถ้าปล่อยให้เป็นอย่างนี้ภาษาของเราก็มีแต่ จะทรุดโทรมชาติไทยเรามีภาษาของเราใช้เองเป็นสิ่งประเสริฐอยู่แล้ว เป็นมรดกอันมีค่าตกทอดมาถึงเรา ทุกคนมีหน้าที่จะต้องรักษาไว้...”

ตอบ.....

9. ถ้าเธอไม่อยากอยู่กับฉันจริงจังจริง ยินยอมทุกสิ่ง ให้เธอทิ้งไป ฉันขอแค่เพียงให้เวลาหน่อยได้ไหม อยากเล่านิทานให้ฟัง ชาวนาคนหนึ่งมีชีวิตตาพัง ไปเจองูเห่ากำลังใกล้ตายสงสาร จึงเก็บเอามาเลี้ยงโดยไม่รู้ สุดท้ายจะเป็นอย่างไร คอยดูแลด้วยความจริงใจ ห่วงใย และคอยให้ความรักเป็นกังวลว่ามันจะตาย ฝ้าคอยเอาใจทุกอย่าง แต่สุดท้ายชาวนาผู้ชายใจดี ด้วยความ ที่เขาไวใจ นำเสียดายกลับต้องตาย ด้วยพิษงู นิทานมันบอกให้ยอมรับความจริง ว่ามีบางสิ่ง ไม่ควรไว้ใจอะไรบางอย่างที่ทาดิซั๊กแคไหน ไม่เชื่อ ไม่รัก ไม่จริง

ตอบ.....

10. เสียงน้ำไหลเย็นกระเซ็นซาเซ ซัดแก่งเกาะคลื่นเกลียวเขียวช้ำขาว สุดแนวหินก็ไหลรินตกลงมาสู่ธาราเบื้องล่างอย่างงดงาม สายน้ำสวรวรินเป็นฟองคลื่น ละอองซึ้นสาดไปไกลเกินห้าม ต้องแสงทองที่สาดส่องเป็นรุ่งงาม ทุกเมื่อยามน้ำไม่เคยเหือดแห้งไป

ตอบ.....

11. คังนี่เจ้าจะเห็นได้ว่าเมียที่พ่อจัดหาให้มีตระกูล สมชาติ สมเชื้อกันดี เพราะตระกูลของเราก็งมี มีคนนับหน้าถือตา ญาติพี่น้องทั้งฝ่ายบิดามารดาของนางก็บริบูรณ์ รูปร่างงามหาทานมิได้ ผมดาราวิกกับแมลงผึ้ง หน้าปลั่งปลั่งคั่งดวงจันทร์ เนตรประหนึ่งดาวดวง จมูกแม้นดอกงา ฟันเทียบไข่มุก ริมฝีปากเพียงผลดาสีงสุก เสียงหวานปานนกโกกิลลา ขาคือลากล้วย เอวเหมาะเจาะไม่อ้วนเกิน เวลาเดินแคล่วคล่องมีสง่าเสมอ ช่างทรง เพราะฉะนั้นเจ้าจะหาทางดาหนีขัดข้องมิได้เลย...

ตอบ.....

12. เขาใช้แขนยันพื้นดิน อากาเรเหนื่อยอ่อน กลิ่นน้ำฝนบนใบหญ้าและกลิ่นไอดิน โชนเข้าจุมูกวาบหวิว อยากให้มีใครซักคนผ่านมาพบ เพื่อพาเขากลับไปหาหมอนในหมู่บ้าน มดหลายตัวเดินสวนขบวนผ่านไปมา มันไม่มีทีท่าจะสนใจเขาเลยแม้แต่น้อย เขามองดูมันอย่างเลื้อนลอยทามาไม่มัน จึงเฉยเมยกับมัน มันคงรู้แน่ ฉันทอยากให้มันเป็นคนจริงๆ ฉันทจะต้องกลับบ้านให้ได้ เขาคิดพลางเหม่งมองดูยอดสนของหมู่บ้าน หาดสีเขียวเห็นอยู่ไม่ไกล ดวงอาทิตย์สีแดงเข้มกำลังคล้อยลงเหนือยอดไม้ทางทิศตะวันตก

ตอบ.....

13. ปัญญาประดิษฐ์อาวุธ

ไฟเรากังวานปานเสียงนกร้อง

ท่าทางหล่อนราวกับนางพญา

จมูกเหมือนลูกชมพู

ปากเธอเหมือนกระจับอ่อนๆ

ตาเหมือนตามฤคมาศ

ประคองแก้วเกาทัณฑ์

สูงระหงทรงเพรียวเรียวลูด

พิศแต่หัวจรดเท้าขาวแต่ตา

ตอบ.....

ข้อควรจำของโวหารแต่ละชนิด

คำชี้แจง : เลือกข้อความไปเติม

- ยกตัวอย่างเรื่องราวประกอบการอธิบาย
- บอกเล่าเรื่องราว เหตุการณ์ ตลอดจนความรู้ต่าง ๆ อย่างละเอียด เป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน
- กล่าวเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจความหมาย อารมณ์ความรู้สึก หรือเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น
- เป็นการกล่าวในเชิงอบรม แนะนำสั่งสอน
- กล่าวถึงเรื่องราว สถานที่ บุคคล สิ่งของ หรืออารมณ์อย่างละเอียด สอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกลงไป

1. บรรยายโวหาร คือ

.....

.....

2. พรรณนาโวหาร คือ

.....

.....

3. อุปมาโวหาร คือ

.....

.....

4. เทศนาโวหาร คือ

.....

.....

5. สาธกโวหาร คือ

.....

.....

รู้เรื่อง เครื่องหมายวรรคตอน

คำชี้แจง : จับคู่เครื่องหมายวรรคตอนโดยนำพยัญชนะหน้าเครื่องหมายมาเติมให้ถูกต้อง

1. นขลิขิต _____	ก. ()
2. มหัพภาค _____	ข. _____
3. ไปยาลใหญ่ _____	ค. !
4. อัญประกาศ _____	ง. .
5. อัศเจรีย์ _____	จ. ฯ
6. ไปยาลน้อย _____	ฉ. “ ”
7. บุพสัญญา _____	ช. -
8. ยัติภังค์ _____	ซ. =
9. เสมอภาค _____	ฅ. ,,
10. สัญประกาศ _____	ญ. ฯลฯ

เติมเครื่องหมายวรรคตอน

- เขาตอบว่าผมกำลังปลุกต้นไม้.....
- ฉันชอบผลไม้หลายอย่าง เช่น เงาะ มังคุด ทูเรียน
- ที่สหกรณ์มีสินค้าขายหลายอย่าง เช่น ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด.....
- รสนิยม อ่านว่า รด.....สะ.....นิ.....ยม
- 13 + 25 38

6. ฉันอยู่บ้านเลขที่ 45.....3
7. เธอรู้จักกับเขาได้อย่างไร.....
8.ไอ้โฮ.....รู้กินน้ำส้วมจัง..... หนูส้วมพูด
9. ย่าลืมห่านหนังสือหน้าที่10.....15.....17 และ 19 เพื่อเตรียมสอบ
10. ราษฎรทูลเกล้า.....ถวายเงินเพื่อการส่วนพระองค์
11. โธ่เอ๊ย.....นี่กว่าเก่ง
12. สาลีพูดว่า.....ไม่เป็นไรเดี๋ยวก็หายเจ็บแล้ว.....
13. คำว่า.....เขา.....ในที่นี่หมายถึงใคร.....
14. แหม.....ทำอะไรให้เร็ว.....หน่อยซี
15. ราษฎรทูลเกล้า.....ถวายพานพุ่มดอกไม้
16. ลูก.....ชอบไปเล่นที่สนามเด็กเล่น
17. อุปสรรค อ่านว่า อุบ-ปะ-สัค กรรมกร กา - มะ - กอน
18. ผลไม้มีหลายชนิด เช่น ส้ม กล้วย มังคุด
19. เครื่องเขียนที่ต้องเอาไปโรงเรียน ได้แก่ ดินสอ ปากกา ยางลบ
20. วัดพระศรีรัตนศาสดาราม.....วัดพระแก้ว.....

เขียนคำจากคำอ่าน

1. อัค - สะ - เจ - รี =.....
2. จุน - ละ - พาก =.....
3. อัน - ยะ - ประ - กาด =.....
4. ยัค - ตี - พัง =.....
5. สะ - หมอ - พาก =.....
6. มะ - หับ - พาก =.....
7. เปอ - เซ็น =.....
8. บวบ - พะ - สัน - ยา =.....
9. นั๊ก - ชะ - ลี - จิด =.....
10. ปรัด - สะ - นี =.....

